

**ปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 : ศึกษาเฉพาะกระบวนการพิจารณา
เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามหมวด 3/1 และ
หมวด 3/2 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2559¹**

วิวัฒน์ อำโพธิ์²

จากการศึกษาพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ในหมวด 3/1 ว่าด้วยเรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ มาตรา 90/1 ถึง มาตรา 90/90 และในหมวด 3/2 ว่าด้วยเรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรา 90/91 ถึง มาตรา 90/128 ทำให้ผู้ศึกษาพบว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการได้กำหนดกระบวนการต่าง ๆ เช่น มาตรการในการคุ้มครองกิจการทรัพย์สินของลูกหนี้ มาตรการในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ มาตรการจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ หรือมาตรการในการยกเว้นบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางประการ เป็นต้น เพื่อเป็นช่องทางให้การฟื้นฟูกิจการสามารถดำเนินการไปได้ โดยไม่มีอุปสรรคในข้อจำกัดของกฎหมาย ซึ่งเป็นมาตรการที่เอื้อให้การดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้สามารถประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

อย่างไรก็ดี แม้ว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ดังกล่าวจะได้นำมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ มาใช้ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้วก็ตาม แต่ก็พบว่ามีความมาตรการหรือบทบัญญัติในบางเรื่องที่ยังไม่เหมาะสม ทั้งยังไม่มีความชัดเจน และไม่ครอบคลุมต่อปัญหาในการปฏิบัติ ซึ่งอาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่จะให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย รวมถึงอาจมีผลกระทบถึงสิทธิของเจ้าหนี้บางประเภทที่ไม่ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรมด้วย ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหนี้ภาษีอากรในกระบวนการฟื้นฟูกิจการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามหมวด 3/1 และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมตามหมวด 3/2 นั้น ไม่ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ภาษีอากรไว้อย่างเพียงพอเหมือนดังเช่นคดีล้มละลายในมาตรา 56 มาตรา 77 (1) และมาตรา 81/1 วรรคสามประกอบมาตรา 77 (1) ที่คุ้มครองสิทธิเจ้าหนี้ภาษีอากรไว้โดยเฉพาะ ซึ่งได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ว่า คำสั่งที่ศาลเห็นชอบด้วยคำขอประนอมหนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 : ศึกษาเฉพาะกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามหมวด 3/1 และหมวด 3/2 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2559 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณ และรองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ไม่ผูกมัดเจ้าหนี้ภาษีอากร รวมทั้งคำสั่งปลดจากล้มละลายและการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้เกี่ยวกับภาษีอากร ส่งผลให้ในคดีล้มละลายนั้น แม้จะมีการประนอมหนี้หรือปลดจากล้มละลายแล้ว ลูกหนี้ก็ยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ภาษีอากรอยู่เช่นเดิม แต่บทบัญญัติในส่วนฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/60 วรรคหนึ่ง และมาตรา 90/107 วรรคหนึ่ง ไม่ได้บัญญัติยกเว้นคุ้มครองสิทธิเจ้าหนี้ภาษีอากรไว้ โดยกำหนดอำนาจให้ผู้ทำแผนซึ่งเป็นเอกชนปรับลดหนี้ภาษีอากรลงได้ตามมาตรา 90/42 (3)(ข) และหากแผนฟื้นฟูกิจการที่มีการปรับลดหนี้ภาษีอากรลงนั้น บรรดาเจ้าหนี้อื่นลงมติเห็นชอบด้วยแผน และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ย่อมมีผลผูกมัดเจ้าหนี้ภาษีอากรให้ได้รับชำระหนี้ตามที่ระบุไว้ในแผนซึ่งได้ปรับลดหนี้ลงแล้วนั้น ทำให้เอกชนซึ่งเป็นผู้ทำแผนและบรรดาเจ้าหนี้อื่นสามารถปรับลดจำนวนหนี้ภาษีอากรของรัฐอย่างไรก็ได้ โดยรัฐไม่ยินยอมผ่านแผนฟื้นฟูกิจการที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้ ทั้ง ๆ ที่หนี้ภาษีอากรเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย และเป็นรายได้ของรัฐที่จะนำไปใช้ในกิจการสาธารณะประโยชน์แก่ประชาชนในประเทศ มิใช่บุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผน การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามหมวด 3/1 กำหนดให้อำนาจของผู้ทำแผนไว้อย่างกว้างขวาง แต่ในกรณีที่ผู้ทำแผนปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริต หรือไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารกิจการ จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ กลับไม่มีบทบัญญัติกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ และมาตรการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผนไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ และในกรณีเช่นนี้หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจะก่อให้เกิดสถานะการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ผู้ทำแผนซึ่งเป็นผู้มีอำนาจจัดการกิจการของลูกหนี้อยู่ จึงแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากตนเอง จึงเห็นได้ว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ และมาตรการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผนอย่างชัดเจนและเพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

ประเด็นที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการทำแผน และการบริหารแผนพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ในหมวด 3/1 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และในหมวด 3/2 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ยังไม่มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณา กำหนดหรือควบคุมคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการทำแผนและการบริหารแผนไว้ ซึ่งในปัจจุบันนี้ การกำหนดคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการทำแผนและการบริหารแผนนั้น ล้วนแล้วแต่ขึ้นอยู่กับการใช้ อำนาจดุลพินิจของศาลเป็นการเฉพาะคดีนั้น ๆ แต่ไม่มีกฎหมายกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของศาลว่า จะต้องพิจารณากำหนดคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายอย่างไร เพียงใด ทำให้การกำหนดคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในแต่ละคดีแตกต่างกันมาก และก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนแน่นอนในการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งในทางทางปฏิบัติคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการทำแผนและการบริหารแผนมีจำนวนค่อนข้างสูง ส่งผลทำให้เกิดภาระแก่ลูกหนี้เกินสมควร และทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้

ลดน้อยลง และจากการที่ไม่มีบทบัญญัติชัดเจนในเรื่องค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการทำแผนและบริหารแผนดังกล่าว ก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้กับผู้ทำแผนหรือผู้บริหารแผนขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก

ประเด็นที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับการเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมตามหมวด 3/2 โดยการเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามหมวดนี้ ต้องอาศัยความสมัครใจของทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ หากลูกหนี้กับเจ้าหนี้ไม่สามารถเจรจาตกลงเกี่ยวกับแผนได้ ลูกหนี้ก็ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามหมวด 3/2 ได้เลย ในขณะเดียวกัน ขั้นตอนการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนก่อนยื่นคำร้องขอต่อศาลนั้น กลับไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ หรือผู้ร้องขอในการประชุมเจ้าหนี้เพื่อจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการทำให้เกิดภาระแก่ลูกหนี้ หรือผู้ร้องขอจะต้องนัดประชุมเจ้าหนี้ด้วยตนเอง โดยไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายที่จะสามารถบังคับให้บรรดาเจ้าหนี้เข้าประชุมได้ และกฎหมายไม่ได้กำหนดสถานที่นัดประชุมเจ้าหนี้ว่าจะเป็นที่ใดก่อให้เกิดความไม่แน่นอนและความไม่สะดวกแก่ลูกหนี้หรือผู้ร้องขอ อีกทั้งในขั้นตอนการทำแผนฟื้นฟูกิจการตามหมวด 3/2 นี้ ไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจกับกรมบังคับคดี หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่จะเข้าไปช่วยเหลือควบคุมกำกับหรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ ในการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนประกอบกับในท้ายที่สุดหากลูกหนี้ไม่สามารถตกลงเห็นชอบด้วยแผนร่วมกันกับบรรดาเจ้าหนี้ได้แล้ว ก็ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายรับรองคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้ประเภทนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ อันก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามหมวด 3/2 นี้ได้

ประเด็นสุดท้าย ปัญหาเกี่ยวกับการแก้ไขแผนและขยายระยะเวลาการดำเนินการตามแผนกรณีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมตามหมวด 3/2 โดยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามหมวดนี้ไม่มีบทบัญญัติให้ขอแก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการ รวมทั้งการขอขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา 90/116 ได้ ซึ่งแตกต่างจากการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามหมวด 3/1 ในมาตรา 90/63 ที่ให้แก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการและขยายระยะเวลาดำเนินการดำเนินการตามแผนกรณีอื่น ๆ ได้ เช่นนี้หากระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ทำให้ศาลต้องมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน หรือมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/116 วรรคสอง ส่งผลให้ลูกหนี้ต้องออกจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการ และไม่ได้รับความคุ้มครองจากสภาวะพักการชำระหนี้ เจ้าหนี้แต่ละรายก็จะสามารถบังคับกับลูกหนี้ตามสิทธิของตน และลูกหนี้ก็ต้องล้มละลายไป ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ นั้น ยังไม่ได้ให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ภาวียากรอย่างเพียงพอ อีกทั้งหลักเกณฑ์และมาตรการที่มีอยู่ยังไม่เอื้ออำนวย

และส่งเสริมให้การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ หรือผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ รวมถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหนี้ภายใต้การในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติหมวด 3/1 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในมาตรา 90/42 และหมวด 3/2 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในมาตรา 90/96 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 โดยเพิ่มเป็นวรรคสองของมาตรา 90/42 และวรรคสองของมาตรา 90/96 ให้มีสาระสำคัญในแผนฟื้นฟูกิจการว่า เจ้าหนี้ในหนี้เกี่ยวกับภายใต้การต้องได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน โดยอาจแบ่งชำระเป็นงวดได้ แต่จะต้องแบ่งชำระเท่ากันทุกงวด กรณีลูกหนี้ตามหมวด 3/1 จะแบ่งชำระเกินกว่าห้าปีไม่ได้ และลูกหนี้ตามหมวด 3/2 จะแบ่งชำระเกินกว่าสามปีไม่ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาดำเนินการตามแผน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรกำหนดให้มีการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผนโดยองค์กรวิชาชีพ โดยออกกฎกระทรวงตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 กำหนดให้กรมบังคับคดีเป็นองค์กรหลักในการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผนในคดีฟื้นฟูกิจการโดยมีผู้ควบคุมในรูปแบบคณะกรรมการร่วมจากหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งพิจารณาคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญในสายธุรกิจของลูกหนี้ เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น ในลักษณะทำนองเดียวกับคณะกรรมการพิจารณาผู้ทำแผนและบริหารแผนฟื้นฟูกิจการที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการจดทะเบียนและการกำหนดคุณสมบัติผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ พ.ศ. 2545 โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจวินิจฉัยกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทำแผน และหากปรากฏว่าผู้ทำแผนมิได้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้คณะกรรมการมีอำนาจพักใช้ใบอนุญาตของผู้ทำแผน รวมทั้งถอดถอนผู้ทำแผนออกจากการปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วย

2.2 ควรกำหนดให้มีการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ทำแผนโดยผู้มีส่วนได้เสีย โดยแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 90/25 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 โดยเพิ่มเป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา 90/25 ดังนี้

“ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจในการกำกับดูแลผู้ทำแผน โดยจะกำหนดอำนาจหน้าที่รวมทั้งสั่งให้ผู้ทำแผนทำคำชี้แจงในเรื่องบัญชี เรื่องการเงินหรือเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการจัดการกิจการและทรัพย์สิน หรือจะสั่งให้กระทำหรือมิให้กระทำการใด ๆ ตามที่เห็นสมควรสมควรก็ได้

ในกรณีที่ผู้ทำแผนไม่ดำเนินการตามแผน หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือขาดคุณสมบัติของผู้ทำแผนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือมีเหตุอื่นที่ไม่สมควรเป็นผู้ทำแผนต่อไป เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงาน หรือคณะกรรมการเจ้าหนี้ หรือ

ผู้บริหารของลูกหนี้มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ทำแผนพ้นจากตำแหน่งหรือมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ศาลจะสั่งตั้งผู้บริหารชั่วคราวขึ้นทำหน้าที่ก็ได้ ถ้าศาลไม่มีคำสั่งตั้งผู้บริหารชั่วคราว ก็ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราวไปตามมาตรา 90/20 และให้มีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ ทั้งนี้ จะต้องไม่มีผลเป็นการขยายระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อให้แผนได้รับความเห็นชอบจากศาล”

3. ปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการทำแผน และการบริหารแผน ผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ควรแก้ไขบัญญัติหมวด 3/1 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ในมาตรา 90/17 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 โดยแก้ไขวรรคเจ็ดของมาตรา 90/17 ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “การเสนอชื่อผู้ทำแผนต่อที่ประชุมเจ้าหนี้ ต้องเสนอหนังสือยินยอมผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ทำแผนด้วย ” ทั้งนี้ เพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้ในที่ประชุมเจ้าหนี้ได้พิจารณาค่าตอบแทนของผู้ทำแผนไปพร้อมกับการพิจารณาลงมติเห็นชอบให้ผู้ทำแผนหรือไม่ ไปในคราวเดียวกันเลย ควรแก้ไขเพิ่มเติมวรรคเจ็ดของมาตรา 90/17 ดังนี้

“การเสนอชื่อผู้ทำแผนต่อที่ประชุมเจ้าหนี้ต้องเสนอหนังสือยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ทำแผน โดยในหนังสือยินยอมของผู้ทำแผนต้องระบุจำนวนค่าตอบแทนของผู้ทำแผนด้วย”

3.2 ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 90/25 ทวิ เกี่ยวกับค่าตอบแทนผู้ทำแผน ดังนี้

“มาตรา 90/25 ทวิ เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ผู้ทำแผนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนที่ระบุไว้ในหนังสือยินยอมของผู้ทำแผนเท่านั้น เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มิข้อพิพาทเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนของผู้ทำแผน ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมคณะกรรมการเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาลงมติกำหนดค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนนั้น หากไม่มีคณะกรรมการเจ้าหนี้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาลงมติกำหนดค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนดังกล่าว โดยถือเอาเสียงข้างมากของคณะกรรมการเจ้าหนี้ หรือเจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียง และ ได้เข้าร่วมประชุมดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการเจ้าหนี้ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ได้มีมติกำหนดค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนแล้ว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานต่อศาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามวรรคสองแล้ว ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนของผู้ทำแผน โดยพิจารณาเงื่อนไขดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

(1) ระยะเวลาของการทำหน้าที่หรือให้บริการของผู้ทำแผน

(2) อัตราค่าใช้จ่ายของการทำหน้าที่หรือให้บริการ

(3) การทำหน้าที่หรือการให้บริการที่ได้กระทำลงไปนั้น มีความจำเป็นต่อการบริหารหรือเป็นประโยชน์ต่อการทำให้คดีสำเร็จลุล่วงหรือไม่

(4) การทำหน้าที่หรือการให้บริการที่ได้กระทำลงไปนั้น มีความเหมาะสมเพียงใด เมื่อเทียบกับความซับซ้อนของคดี ความสำคัญและสภาพของปัญหาประเด็นต่าง ๆ หรือภาระหน้าที่ที่ต้องกระทำ

(5) ค่าตอบแทนนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เมื่อคำนึงถึงธรรมเนียมปกติของการคิดค่าบริการตอบแทนที่กำหนดโดยเทียบกับทักษะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในคดี ”

3.3 ในส่วนค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการบริหารแผน ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 90/59 วรรคสอง ให้นำมาตรา 90/25 ทวิมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

3.4 ควรแก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติหมวด 3/2 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในส่วนของค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการบริหารแผน โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 90/109 ทวิ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดกำหนดค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการบริหารแผน ในกรณีผู้มีส่วนได้เสียร้องขอต่อศาล และให้นำมาตรา 90/25 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามหมวด 3/2 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 ควรออกกฎกระทรวงตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยกำหนดเป็นสาระสำคัญว่า ในชั้นก่อนยื่นคำร้องขอต่อศาล ให้กรมบังคับคดี หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ มีอำนาจที่จะเข้าไปช่วยเหลือ ควบคุมกำกับ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ ในการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนระหว่างลูกหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้

4.2 ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในหมวด 3/2 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยกำหนดเป็นสาระสำคัญว่า กรณีลูกหนี้ไม่สามารถตกลงเห็นชอบด้วยแผนร่วมกันกับบรรดาเจ้าหนี้ได้ ให้ลูกหนี้มีสิทธิยื่นขอฟื้นฟูกิจการตามหมวด 3/2 ได้ โดยให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญคอยช่วยเหลือลูกหนี้ในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ เพื่อเสนอบรรดาเจ้าหนี้และให้ศาลพิจารณาเห็นชอบด้วยแผนต่อไป

5. ปัญหาเกี่ยวกับการแก้ไขแผนและขยายระยะเวลาการดำเนินการตามแผนกรณีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ควรแก้ไขบทบัญญัติหมวด 3/2 ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในมาตรา 90/116 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ดังนี้

“มาตรา 90/116 ถ้าลูกหนี้ ผู้บริหารของลูกหนี้ ผู้บริหารแผนหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แล้วแต่กรณี เห็นว่าการฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้ว ให้รายงานขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการโดยไม่ชักช้า และให้ศาลนัดพิจารณา หากได้ความว่าการฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน ก็ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการโดยไม่ชักช้า แต่ถ้าได้ความว่าการฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ในกรณีที่ยังเหลือระยะเวลาดำเนินการตามแผน ก็ให้ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการต่อไปภายในกำหนดระยะเวลาตามแผนถ้าในระหว่างนั้นระยะเวลาดำเนินการตาม

แผนสิ้นสุดลงแล้ว ถ้ามีเหตุจำเป็นอันสมควร เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการสำเร็จลุล่วงไปได้ ศาลจะขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนต่อไปอีกตามควรแก่กรณีก็ได้ มิฉะนั้นให้ศาลดำเนินการต่อไปตามวรรคสอง

เมื่อระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการ ยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน และศาลไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาดำเนินการตามแผนให้ผู้บริหารแผนหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แล้วแต่กรณี รายงานให้ศาลทราบภายในสิบสี่วันนับแต่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุด ถ้าศาลเห็นสมควรก็ให้ มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผนหรือมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ”

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิดช่องทางให้แก่ลูกหนี้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูกิจการ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน ซึ่งหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการขอขยายเวลาระยะเวลาดำเนินการตามแผนนั้นมีเหตุผลอันสมควร ลูกหนี้ก็ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายหรือการชำระบัญชี อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวลูกหนี้ และหากกิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้ ก็จะทำให้เจ้าหนี้อาจได้รับชำระหนี้มากกว่ากรณีลูกหนี้ล้มละลายนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

ชีพ จุลมนต์ และดร.กนก จุลมนต์. คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2562.

เอื้อน ขุนแก้ว. กฎหมายฟื้นฟูกิจการ. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทกรุงสยามพับ
ลิชชิง จำกัด, 2561.

วรารณ อาษาพร. “ข้อพิจารณาเกี่ยวกับผลกระทบและบทบาทของเจ้าหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ.”

วารสารกฎหมายสู่ประชาชน 10, 1 (มิถุนายน 2541): 53-55.

วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. “การฟื้นฟูกิจการในคดีล้มละลาย.” ดุลพาห 2, 43 (เมษายน-มิถุนายน 2539): 49-57.